

Warszawa, dnia 7 marca 2018 r.

Protokół drugiego posiedzenia Senackiego Zespołu Współpracy
z Azją Środkową

W dniu 6 marca 2018 r. odbyło się drugie posiedzenie Senackiego Zespołu Współpracy z Azją Środkową, w trakcie którego zaprezentowano książki:

1. Kazachstan-Polska. Wybrane zagadnienia ustrojowe, społeczne i edukacyjne, red. nauk. Andrzej Bisztyga, Piotr B. Zientarski, Wydawnictwo Adam Marszałek, Toruń, 2017,
2. Kazachstan. Tauelsiz memleket znaczy niepodległe państwo, red. nauk. Władysław Sokołowski, Mukhit-Ardager Sydyknazarov, Towarzystwo Naukowe Polska-Wschód, Warszawa, 2017.

W spotkaniu udział wzięli autorzy książek, goście z Ambasady Kazachstanu, przedstawiciele Stowarzyszenia Współpracy Polska-Wschód i Stowarzyszenia „Mój Kazachstan” oraz przedstawiciele środowisk naukowych zajmujących się problematyką Azji Centralnej, repatriantów i mieszkających w Polsce Kazachów.

Przewodniczący Zespołu, senator Kazimierz Kleina podkreślił, że spotkanie odbywa się w bardzo ważnym dla Polski roku 100-lecia odrodzenia państwa polskiego. Kazachstan, jako wolne i niepodległe państwo ma swoją historię znacznie krótszą, choć lata 80-te XX wieku, podobnie jak w Polsce, były początkiem działań i aktywności obywateli, prowadzących do odzyskania niepodległości. Dziś Kazachstan jest dużym, ważnym i bogatym państwem, realizującym ambitną politykę rozwojową, z wykorzystaniem posiadanych bogactw naturalnych, potencjału, siły i pracowitości mieszkańców oraz umiejętnym wykorzystaniem swojej wielokulturowości i wielonarodowości.

Pierwszą z książek „Kazachstan-Polska. Wybrane zagadnienia ustrojowe, społeczne i edukacyjne” zaprezentował jej współredaktor, prof. Andrzej Bisztyga. Książka jest przede wszystkim publikacją prawniczą, ale jej współautorami są również przedstawiciele innych nauk i obszarów badawczych. Prof. Bisztyga podkreślił, że inspiracją dla jej powstania było zorganizowane w Senacie seminarium, poświęcone 550-leciu państwowości Kazachstanu. Książka nie ukazałaby się bez zaangażowania i wsparcia Ambasady Republiki Kazachstanu

w Warszawie oraz Wydawnictwa Adam Marszałek. Zgromadzony wokół publikacji zespół badaczy przygotował referaty poświęcone mało znanym i zbadanym zagadnieniom. Materiały zawarte w książce pokazują, że dziś Kazachstan jest liderem w Azji Centralnej. Jest też tym państwem, które w swoim regionie otwiera się najszerzej na kontakty zewnętrzne. Warto podkreślić, że polscy naukowcy mają znaczące tradycje badawcze tego regionu, sięgające wieku XIX, a ich dokonania dostarczają fundamentu do dalszych badań.

Drugą z książek – „Kazachstan. Tauelsiz memleket znaczy niepodległe państwo” zaprezentował Władysław Sokołowski – jej współautor i redaktor naukowy. Książka jest kolejną częścią wydanej dwa lata wcześniej publikacji „Od Chanatu do Republiki. Historyczne i współczesne uwarunkowania państwowości Kazachstanu”, ma charakter naukowy i jest skierowana do osób interesujących się historią i kwestiami politologicznymi związanymi ze współczesnym państwem. Próbuje pokazać podobieństwa w historii Polski i Kazachstanu, a także obalić tezę, że organizacje polityczno-terytorialne koczowników nie budowały państw. W przeprowadzonych na potrzeby publikacji badaniach poszukiwano nowych definicji takich pojęć jak państwowość czy niepodległość. W książce odnaleźć można tematy wiążące etapy konstytucjonalizmu kazachskiego z procesami rozpadu imperium radzieckiego i przekształcania się republik w odrębne państwa. Te procesy rozpatrywane są w kontekście wcześniej rozpoczętej polskiej transformacji ustrojowej, w kontekście wchodzenia świata w nową, niezdefiniowaną jeszcze epokę.

W obu tomach książki znajduje się 48 tekstów, przygotowanych przez 37 autorów.

W trakcie dyskusji wiceprezydent Warszawy Witold Pahl stwierdził, że zarówno działalność Senackiego Zespołu Współpracy z Azją Środkową, jak też wydawnictwa, prezentowane na spotkaniu są próbą szukania wspólnego mianownika w kwestiach dotyczących budowania demokratycznego państwa prawnego. Genezy państwowości bardzo różni oba kraje, ustroje również. Można być jednak pod ogromnym wrażeniem patrząc na dochodzenie przez Kazachstan do rozwiązań dających gwarancję zaufania obywateli do państwa i do stanowionego prawa. Organizacja EXPO przez Kazachstan pozycjonuje go w grupie państw tzw. ładu demokratycznego, przestrzegających praw człowieka i obywatela. Warto korzystać z dobrych rozwiązań z zakresu zagadnień ustrojowych, przepisów dających ciągłość władzy ustawodawczej, niezależnej od zmieniającej się polityki.

Wicemarszałek Senatu Bogdan Borusewicz wspomniął, iż obecny Kazachstan jest bardzo ważnym w regionie państwem, ma ogromny potencjał, a jego rozwój jest bardzo wyraźny, szybki i silny. Mimo, iż w kraju jest bardzo duża mniejszość rosyjska, to jest to

państwo bardzo spójne a polityka Kazachstanu jest prowadzona w sposób przemyślany i mądry, bez wchodzenia w konflikt z Rosją.

Józef Bryll, Prezes Zarządu Krajowego Stowarzyszenia Współpracy Polska-Wschód, przekazał, iż jego organizacja aktywnie wspiera państwo polskie we współpracy z państwami za wschodnią granicą, w tym z Kazachstanem. Realizowane i wspierane są inicjatywy służące rozwojowi dobrosąsiedzkich stosunków poprzez np. organizowanie Dni Narodowych Kazachstanu, poprzez promowanie tego kraju, inspirowanie spotkań biznesowych z Polsko-Kazachską Izbą Handlowo-Przemysłową. Jednym z efektów aktywności Stowarzyszenia są wydawnictwa, dotyczące krajów wschodnich - w tym prezentowany dziś drugi tom publikacji „Kazachstan. Tauelsiz memleket znaczy niepodległe państwo”.

Prof. Jerzy Jaskiernia, dziekan Wydziału Prawa, Administracji i Zarządzania Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach, wskazał na widoczny w ciągu ostatnich 5 lat postęp jakościowy w zakresie zainteresowania nauki Kazachstanem, nie tylko w kontekście ekonomiczno-gospodarczym, ale również w zakresie budowy demokracji, procesów wymiany doświadczeń i roli Kazachstanu na arenie międzynarodowej. Kazachstan jest co prawda państwem w Azji Centralnej, ale płaszczyzny integracji europejskiej stają się dla niego coraz bardziej istotne, chociażby poprzez członkostwo w OBWE. Kazachstan jest też gotowy czerpać z doświadczeń Rady Europy, zwłaszcza z Europejskiej Komisji Praw Człowieka, czy z Komisji Weneckiej.

Adam Marszałek, inicjator wielu projektów i właściciel Wydawnictwa Adam Marszałek, przekazał informację o swojej działalności wydawniczej, poświęconej krajom azjatyckim oraz o możliwości współpracy z młodmi uczonymi i badaczami w wydawanym czasopiśmie „Polityka Wschodnia”. Przypomniał o odbywającym się w maju V Międzynarodowym Kongresie Azjatyckim, poświęconym problematyce historii, stosunków międzynarodowych, bezpieczeństwa, kultury, edukacji itp. Coraz większe znaczenie mają w tym wydarzeniu panele gospodarcze, gromadzące zarówno praktyków jak i dyplomatów. W ostatnim czasie dużo uwagi poświęcone jest krajom Azji Centralnej. Wydawnictwo nadal będzie skupiało się na publikacji książek pokazujących historię, kulturę, współczesność państw azjatyckich w różnych ujęciach, a różnorodność punktów widzenia w tych wydawnictwach będzie stanowić o ich bogactwie.

Ksenia Kakareko z Uniwersytetu Warszawskiego zwróciła uwagę, jak cenne są takie wydawnictwa, jak te prezentowane w czasie posiedzenia Zespołu. Nawiązując do potencjału Kazachstanu dodała, iż spoza wszystkich innych państw tego regionu wyróżnia go ciągłość

władzy w postaci strategii wieloletniej, kompleksowej i wielodziedzinowej, która jest realizowana w sposób globalny. Sytuacja polityczna w Kazachstanie pozwala ustalić dalekosiężne plany, a strategie określają kierunki działań i cele do osiągnięcia w przyszłości. W Polsce, w przeciwieństwie do Kazachstanu brakuje koncepcji globalnych, wskazujących nie to, co chcemy zrobić teraz, ale gdzie chcemy być za kilkadziesiąt lat. Kazachstanowi takie działania pozwalają czerpać z zachodnich tradycji wszystko to, co pozwala się szybko rozwijać, przy jednoczesnym zachowaniu tego, co buduje tożsamość i zachowuje kulturę.

Podsumowując posiedzenie, senator Kazimierz Kleina podziękował wszystkim za udział w spotkaniu i poprosił o przekazywanie sugestii dotyczących proponowanej tematyki kolejnych spotkań, będących odpowiedzią na potrzeby różnych środowisk zajmujących się Azją Centralną.

Z upoważnienia Marszałka Senatu Przewodniczący Zespołu wręczył medale Senatowi dwóm autorom i redaktorom prezentowanych na spotkaniu publikacji – prof. Andrzejowi Bisztydzie i panu Władysławowi Sokołowskiemu.

(BSS-DW)